

Oost-Vlaams netwerk klimaatgemeenten 23 april 2026

Aan de slag met collectieve warmte in jouw gemeente

Verlag sessie 1 'Hoe nemen we iedereen mee in de Gentse wijk Muide-Meulestede naar een betaalbare en fossielvrije toekomst?'

Spreker: Roeland Keersmaekers, projectleider Neutralpath, Stad Gent

Verlaggever: Sarah Depestel

Veslag

Uitdaging in Muide-Meulestede: veel sociale woningen, hoe krijgen we iedereen mee? Er is een actieve bewonersgroep die vragende partij was – wijk in transitie. Stad heeft hierop aangehaakt. Niet alleen energie-efficiëntie, maar ook woonkwaliteit verbeteren!

Verskil met gangbare manier van werken? Vlaams: premies, leningen, individuele mensen stimuleren om energie-efficiëntie aan te wakkeren.

Aan het huidige tempo halen we de klimaatdoelstellingen niet – bovendien vergroot de kloof tussen 'rijk' en 'arm'. 56% van de premies komt terecht bij mensen die de premie niet erg hard nodig hebben.

Bovendien zal de groep mensen die kan renoveren, en kapitaalkrchtig is, niet meer mee willen doen aan collectieve maatregelen, omdat hun woning al in orde is. Collectieve systemen hebben dus meest potentieel bij een weinig kapitaalkrchtige groep. Zo snel mogelijk in gang schieten, anders kiezen meer en meer mensen in afwachting voor individuele oplossingen waardoor de haalbaarheid van een warmtenet daalt!

Voetbalveld in Muide: dit laat boringen toe! Startkans! In Gent mag er geboord worden tot 150m diepte. Timingen lopen dooreen, grote complexiteit – sociale woningen moeten gerenoveerd worden, maar kunnen mss niet wachten op de investering van de boringen in het voetbalveld, waarvan de renovatie door de besparingen van de Stad Gent mogelijks ook uitgesteld zal worden.

Gesprekken met buurtbewoners zijn erg moeilijk, omdat er nog geen project is, er wordt vaak gesproken over 'mogelijke' trajecten. Dit maakt het vaag en onvoorspelbaar voor bewoners. Bovendien 'living lab' evolueert, het is een traject, scenario's wijzigen. Dit is moeilijk voor mensen! Wijkcoalitie was een idee, dat niet tot uitvoering is kunnen komen, er kwamen wel mensen af op denksessies, maar dit waren dan vaak ingenieurs of mensen die erg gemotiveerd waren ertoe. Er is voor de bewoners een helderder perspectief nodig.

Uit de studie: 75% van de woningen zou kunnen aansluiten op een collectief warmtesysteem op hoge temperatuur, zonder veel renovatiemaatregelen te moeten nemen. Als er wordt aangesloten op een warmtenet op laag vermogen, dan is meer renovatie nodig (bv. voorgevelisolatie ..). En dat is een financiële drempel voor mensen. Dit gaat wel in tegen de trias energetica, in feite zouden woningen eerst beter geïsoleerd moeten worden ...

Ook voor mensen die nu erg zuinig zijn en weinig verwarmingskosten hebben, moet de investering nog een besparing zijn! En opgelet voor rebound: de collectieve warmte kan zorgen voor een rebound: comfort verhoogt, waardoor mensen misschien toch meer gaan verwarmen dan dat ze nu doen, waardoor het calorisch verbruik mogelijk toch toeneemt.

Warmtenet rond dit voetbalveld is geraamd op 6,6 miljoen Euro. Kans om 230 woningen aan te sluiten. Er wordt nog gezocht naar andere publieke infrastructuur om op aan te takken en de capaciteit te vergroten, als dat zou lukken, wil men 390 woningen aansluiten. Stad Gent bestudeert verschillende scenario's om de kost van het project goedkoper te maken voor bewoners. Vb. streven naar lagere aansluitbijdrage: €12500 per woning! Stad Gent denkt na over een rollend fonds om deze drempel weg te nemen.

Of ook : stad kan zich borg stellen, garanderen dat de exploitant een zekere afname krijgt, stad zou leningen kunnen geven ... Dit wordt nog verder onderzocht dus.

SAAMO organiseerde referentiegroepen, zonder technische voorkennis. Designsessies: tussenliggende sessies met technische 'opleiding' zodat mensen hierin mee kunnen denken.

Vragen:

- Waarom niet Werken met warmte as a service? Ook daarover wordt nagedacht. Warmteplan voor Stad Gent is nog niet af.
- Aansluitbijdrage verlagen? Ja, wordt over nagedacht, bv via een rollend fonds zoals bij dampoort knapt op.
- Muide -Muilestede is een aankomstwijk .. mensen kijken niet ver vooruit?
- Hoe omgaan met mensen wiens ketel vb. nu al kapotgaat? Vraag je hen te wachten om de ketel te vervangen? Daar is nog geen concreet antwoord op. Er moet een strategie voor uitgewerkt worden. Er zijn verschillende pistes – dan zou “heat as a service” een optie kunnen zijn, of leasing mogelijk maken van warmtepompen, maar gasketel vervangen door tijdelijke warmtepomp is zo simpel niet ...
- Impact besparingen binnen de stad Gent? Er zijn investeerders die hiervoor openstaan, we zullen daar naartoe moeten werken, vb. in samenwerking met andere steden, met Europese steun, met grote investeerders ...